

Specimen medicinæ Sinicæ : sive, Opuscula medica ad mentem Sinensium, continens : I. de pulsibus libros quatuore Sinico translatos : II. tractatus de pulsibus ab erudito Europæo collectos : III. fragmentum operis medici ibidem ab erudito Europæo conscripti : IV. excerpta literis eruditi Europæi in China : V. schemata ad meliorem praecequentium intelligentiam : VI. de indiciis morborum ex linguæ coloribus & affectionibus : cum figuris æneis & ligneis / Edidit Andreas Cleyer.

Contributors

Boym, Michel, 1612-1659.

Cleyer, Andreas.

Wang, Shuhe, 265-316.

Publication/Creation

Francofurti : Sumptibus Joannis Petri Zubrodt, 1682.

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/c9ttuxzu>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

DE
INDICIIS
MORBORUM

Ex

LINGUÆ

Coloribus & Affectionibus.

*doctore Chimonensi Chinice
conscriptus, sed nunc propter
eximiam raritatem in linguam
Latinam translatus.*

353
DE
INDIGIS
MORBORUM
F
U
N
C
O
L
L
E
C
T
I
O
N
E
S
MUSEVM
BRITAN
NICVM

BRITISH MUSEUM
SALE DUPLICATE
L. 7. 8. 7

De indiciis morborum ex lingua Coloribus & Affectionibus.

TRactatus hic excerptus est ex libro cujusdam Mandarinum Medicorum Christiani, (Mandarinum titulo insigniuntur hic præcipuæ notæ Medici,) qui assererat, non semel sese, non explorato ullo pulsu, ex solis indiciis, quæ in lingua se produnt, dignoscere posse morborum præcipuè verò malignæ febris, vim ac qualitates.

Ad clariorem sequentium intelligentiam supponendum, quod Sinenses Medici docent, quinque colores subjici quinque membris & totidem elementis. Cordis index, ut ajunt, est lingua, quæ & corpus gubernat; ad cor pertinet, seu cordi subjicitur color ruber, pulmonibus albus, hepatis cæruleus, stomacho seu ventriculo flavus, vesicæ seu renibus niger. Rubra lingua, inquiunt, respondet australi parti & igni cordis, ideò connaturalis ejus color est rubeus; si cor malignitatem recipit pro quatuor temporum varietate variatur color; lingua non habet *tai* (apud Sinas *tai* dicitur illa materia viscosa seu spuma albicans, plerumque quæ linguæ superficiem tegit & manè potissimum deprehenditur, ac instrumento quopiam, radula dicto, abraditur, viscus hoc loco vocabitur:) sicca est & quasi adusta, quia spiritus maligni sunt exterius; si malignitas sit interius, sputum est alligatum, lingua lævis, spiritus calidi paulatim descendunt ad inferiora; si linguæ *tai* seu viscus sit adusto similis & asper, oritur ex eo, quod calor congregatur in stomacho, unde linguæ viscus tunc flavescit.

Albicans lingua respondet occiduae parti & metallicæ pulmonum naturæ, oritur ex frigore & aqua, quæ abundat, pulsus magnus est. Codex ait: in lingua si sit viscus rubeus, ager i. e. locus infra umbilicum habet calorem; in stomachi medio est frigus, unde frigidi spiritus incipiunt se diffundere & ingredi interiora.

Flava lingua respondet terreo lieni & ventri; si calor, cum sit magnum aquæ frigus, intro se recipit ad stomachum, colorem efficit subflavum; si stomachus incalescit, magnum intestinum frigescit; si lingua per totum omnino flavescat, signum est stomachi duri & solidi & magni intestini sicci.

Subcærulea lingua respondet orienti & hepatis, seu elemento lignorum, oritur ab igne nimio, si color ille est à frigore, morbus est diminuti humidi rad. lingua sicca & os velut adustum à siccitate, sputum non pervenit ad guttur, erumpit calor, ager non fert frigus.

Nigra lingua respondet parti boreali & vesicæ aqueæ seu renibus potius; si lingua nigrescit, signum est caloris intro recepti, & morbum solidum seu ve-

um indicat. Codex ait: Omnis morbus calidus & simul lingua nigrescens & os siccum, mortem denuntiant. Quia aqua vesicæ seu renum superat cordis ignem, pulsus caloris primigenii & humidi radicalis sunt intensi, ex ore prodit aer calidus seu spiritus caloris, labia sicca sunt & velut adusta, è naribus nucus defluit, pedes frigescunt, si viscus lavis linguæ insidet, medicabilis est morbus; si septem aut octo diebus modicum caloris foras prodit & manus pedesque tepidi sunt, spes est dissolvi posse; si septem aut octo diebus consequentibus magnus calor rursus erumpat, difficilis curatu morbus est.

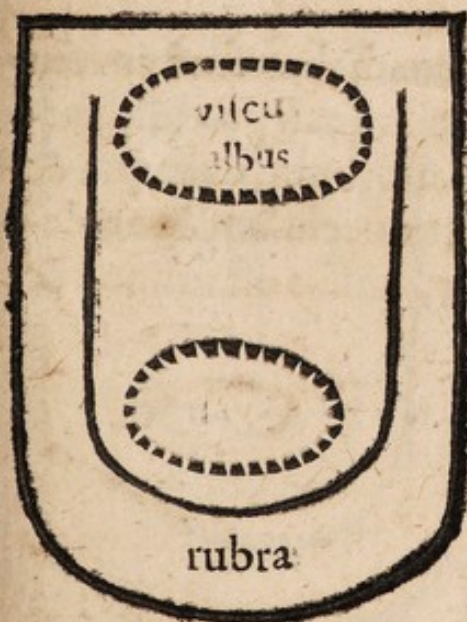
Lingua subflava indicat febris mutationem, malignitas propè ingreditur interiora; multum garrit, non sudat, non cogitat de cibo & potu, pectus entis oppletum. Convenit laxare ventrem & dissipare malignitates.

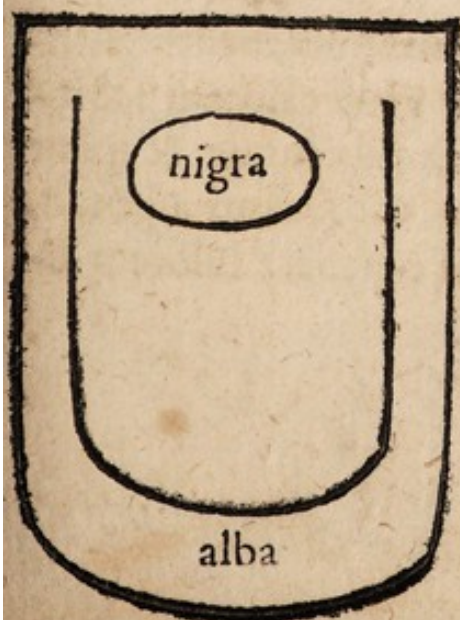
Lingua alba absque visco & in extremitate flava indicat stomachi & lienis vacuitatem & debilitationem, ortam ex frequenti & diuturna ventris solutione. Stomachus aptis cibis pristino vigori restituendus.

Lingua omnino nigra est ab aqua, quatuor partes corporis (manus pedesque) vigescunt, dentes firmiter coarctatos tenet; nil sibi rerum attrahit, aqua vincit ignem, ex decem vix unus evadit; si lingua sit mollior, occurri potest morbo per lotiones, si post lotiones rubescat, sanatur; sin minus, immedicabilis morbus est.

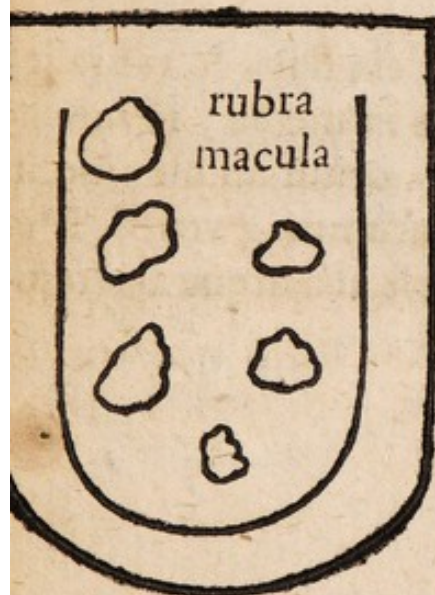
Lingua cum visco albo, dein flava & rubra indicat morbum ortum à frigore in medio; id intellige tempore hœmis, nam in vere oritur ab humido, in estate ab æstu seu calore, in autumnò à ventis. Medicina sit oportet alia, prout est alia atque alia tempestas anni.

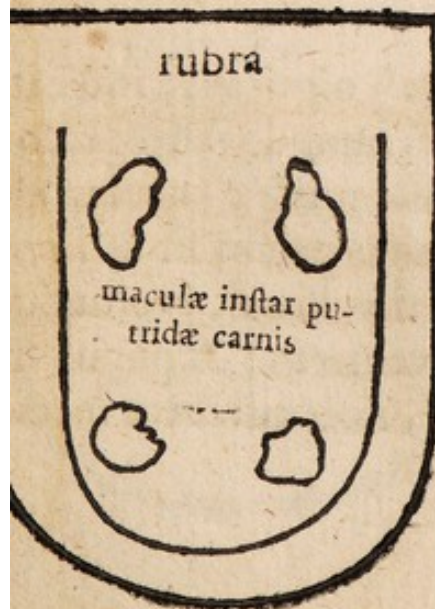
Linguae cor (seu medium) nigricans, indicat aquam ad summum pervenisse: humid. rad & calorem primig. non distingui utpote mixta; morbus est profundus & periculosus; si pulsus natans sit & lævis convenit sudare, ut medearis; si pulsus sit profundus solidus, convenit expurgare ventrem, si pulsus sit profundus subtilis sine viribus, non adhibeas medicinam.

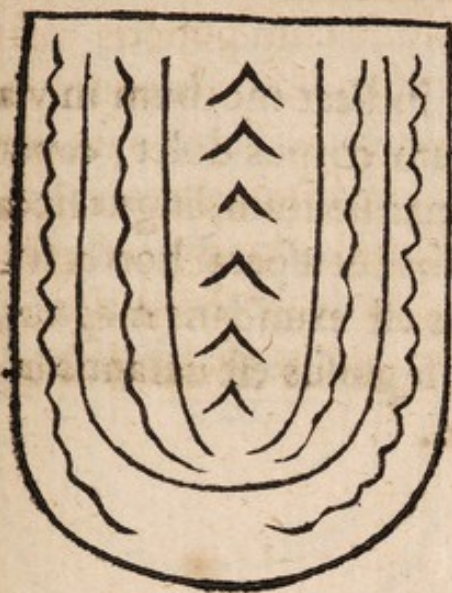
Lingua cinerei albi coloris cum punctis velut florum pictorum & filis nigris, indicat venenum caloris tentare ingredi renes & vesicam. Tertia pars corporis vincit calorem, spiritus prædominantes vagantur. In oculis videtur æger scintillas ignis percipere; paulatim incipit loqui absone & de spectris, oritur ex eo, quod malum sit alligatum; pulsus est frequens & natans. Lotionibus opus est.

Lingua quæ versus radicem habet frustum seu maculam valde rubram, & maculas quasi putridæ carnis seu vermium instar, indicat morbum, cui aqua & ignis nequeunt succurrere. Pectus occlusum & oppletum diu noctuque non quiescit, pulsus est solidus & lævis.

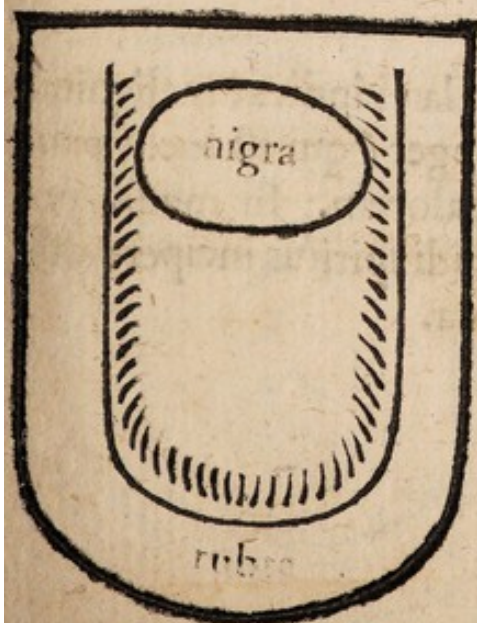
Lingua valde rubra cum maculis, veluti putridæ carnis, indicat à via cordis vinci calorem subintrantem, os & labia instar ignis rubicunda & instar unionum rotunda. Ignis stomachi sursum ascendit, guttur inflatum dolet, convenit expellere calorem lotionibus aquæ limpidae.

Lingua cum lineis nigris indicat diminuti humid
rad. viæ morbum, septimo circiter die labia subnigre
scunt, quatuor partes corporis h. e. manus pedesque
frigent; sudor humidi rad. se prodit, intestina vacua
primi & tertii loci pulsus valde subtiles & remissi.

Linguae cor seu medium mortuo-rubrum & cu-
spis subnigra, indicant diminutim humidum radicale
prædominari igni. Cor & renes seu vesica se mutuè
oppugnant, aqua vincit ignem; febris malignæ calor
sub vesperam ingravescit, videtur febris quartana at
non est, non sistit, lingua non est sicca, pulsus est fre-
quens & chordæ extensæ similis.

Linguae cor seu medium si sit nigrum, & extre-
mitas rubea, indicat malignitatem alligatam esse in
teriori ejus, dolet ex calore guttur, tertia pars cor-
poris vincit cordis ignem; si spatio decem & amplius
herum non dissipatur per medicinas, calor malignus
acit, ut multum garriat, pectus dolet.

merè
rubra

Lingua omninò rubea indicat morbum in via
magni caloris primigenii, totum corpus dolet, caput
turbatur, oculi rotantur, os amarulentum, lingua sicca
calor est in interiori, urina rubea & aspera, horret fri-
gus, gaudet calore: si pulsus est exundans magnus,
morbus dominatur interiori; si pulsus est natantis in-
tar, calor dominatur exterius.

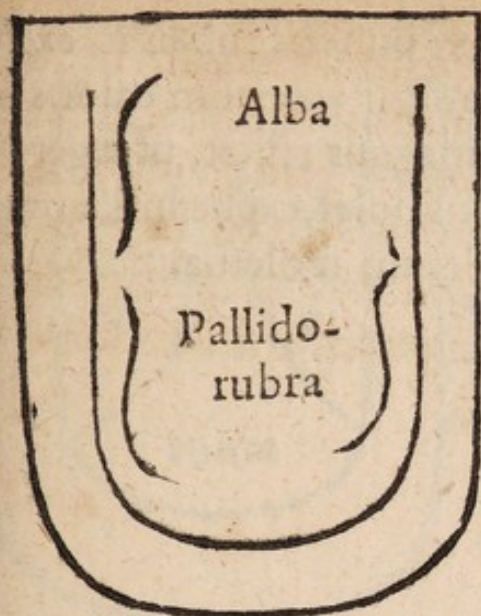
rubra

Rubea lingua cum pustulis seu maculis indicat
febrem malignam habere magnum calorem, humi-
dum radicale & calorem primigenium inter se mixta
confundi, æger horret frigus, dolet capite; pulsus est
profundus & cadens.

Albus viscus
& lævis

rubra

Lingua alba cum visco lævi indicat malignita-
tem ingredi interiora, rubeus ager (qui est locus pau-
lo infra umbilicum) habet calorem. In medio pe-
toris est frigus; dicuntur frigidi spiritus incipere dif-
fundere se & ingredi interiora.

Lingua in radice alba, circa extremitatem vero subrubra cum lineis seu semicirculis interius indicat venenum intrasse cor; ignis malignus & cordis ignis inter se certant, & sibi mutuo resistunt, æger patitur caloris molestias, melancholiam, perturbationem, unde impatiens efficitur, flere nequit, pectus oppletum sentit excrementa sicca.

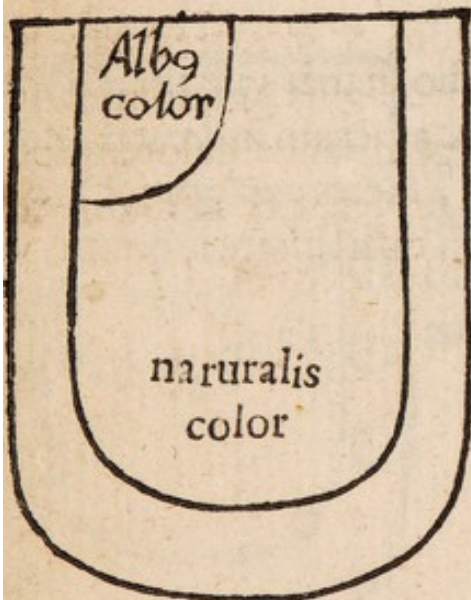
Lingua quæ in medio habet viscum album & lævem & ad latera flavum & asperum indicat intestinorum alligatorum morbum; facies paulatim, flavescit; lingua intumescit; ideo cum difficultate loquitur, venter oppletus & tumidus.

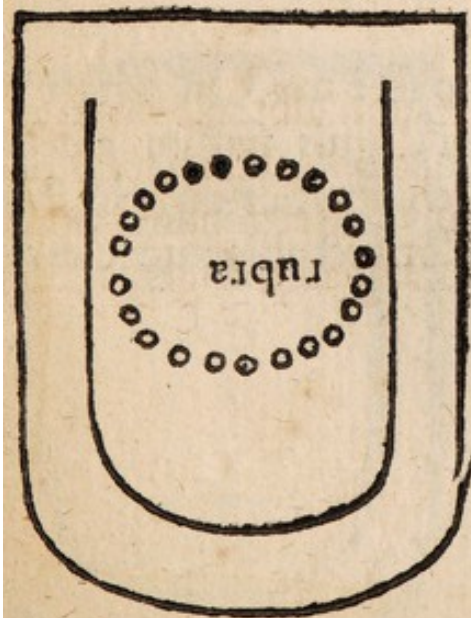
Lingua lienis in hunc ferè modum notata est à diminuto humido radicali, ignis sursum ascendit, multum garrit, gaudet cachinnari, non odit frigus, odit calorem, venenum caloris est alligatum cum ipso igne.

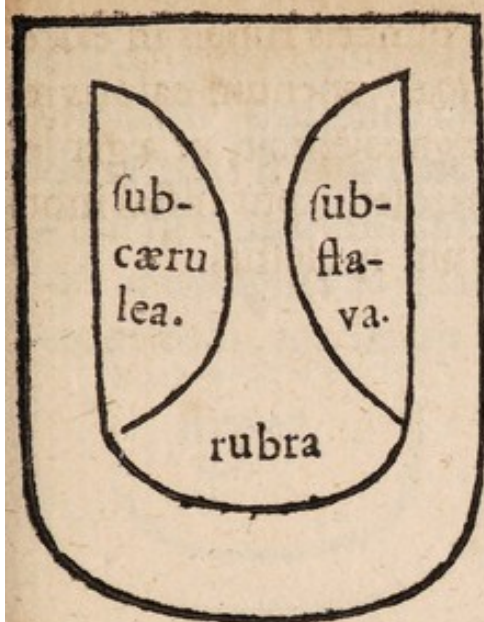
Lingua flavescent cum punctis rubeis in extremitate instar unionum, indicat venenum caloris intrasse intestina, calor quia magnus efficit, ut æger loquatur absone, totum corpus dolet, caput instar montis gravatum, sitit, cor oppletum molestia.

Lingua cum ad latus dextrum habet album colorem, denotat malum ortum ex frigido vento; frigus regit vomitum, tussim; frigidum phlegma alligatum est in pectore, morbus intra carnes est, aqua & phlegma exundant.

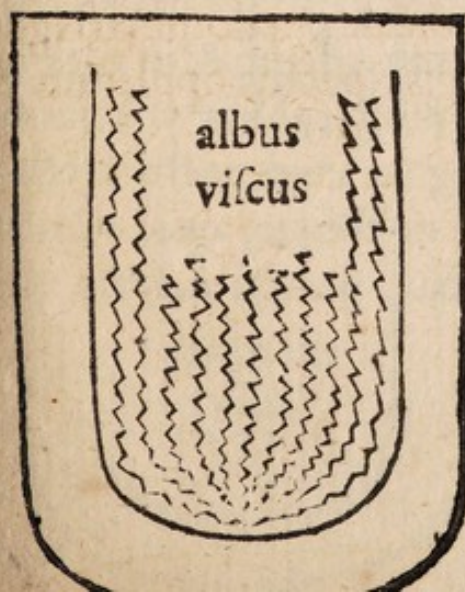
Lingua rubra in medio veluti stillæ rubræ indicat diminutum humidum radicale prædominari igni calor magnus invalescit magis, pectus oppletum videtur, sitit, in latere dolor.

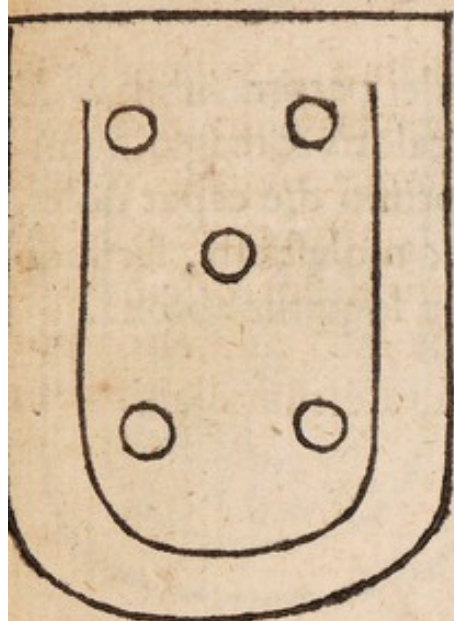
Lingua partim sub cærulei partim subflavi ad latera coloris indicat diminuti caloris & magni humidi radicalis inter se pugnam; primo die caput dolet, corpus æstuat; patitur sitim & molestiam, secundo die ignis ingreditur nares, tertio loquitur absōna.

Lingua subrubra in medio & in extremitate nigra indicat aquæ vacuitatem & ignis prædominantis soliditatem, via vesicæ seu renū vincit calorem, sputum siccum, oris sitis, cordis molestia & tædium, cupit vomere, nocte dieque non quiescit.

Lingua cum producit viscum album & formam ferræ & præterea est dura non mollis, item sicca, aspera absque ullo humore indicat vitæ terminum in proximo esse, si linguae cor ad instar glaciei friget, actum de vita.

Lingua cum quinque coloribus mixtis inter se indicat morbum tenacem multi temporis; item spiritus & sanguinem destructū, aut phthysi laborat ob phlegmata, aut morbum diuturnum habet in intestinis, die nocteque phlegmata & sanguinem excreat, quinque intestina non quiescunt, ideò morbus periculosus.

Lingua in cuspide velut putrescens & in medio rubra sine visco indicat vacuum ignem ascendisse superiora, intra non multum calorem percipit æger, sed molestiam, oritur ab humido evacuante magnum ignem, ideo putredo in lingua quasi adnascitur.

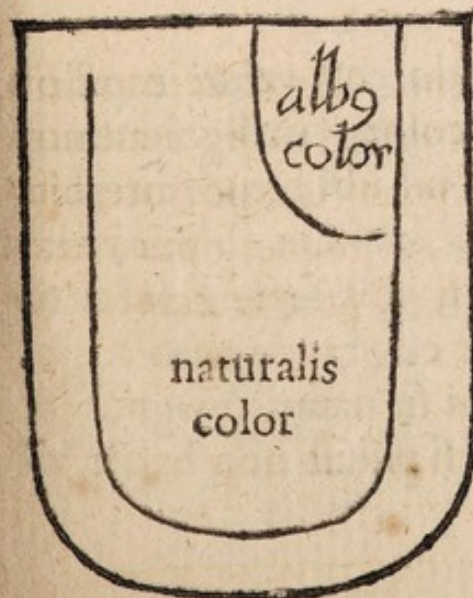
Lingua producens flavum viscum & in medio lineas negras quasi pictas indicat caloris venenum occupare intestina, calor pugnat cum pectore, efficitque magnos cruciatus die nocteque, quas venter egerit fæces, sunt partim albæ, partim caloris rubæ.

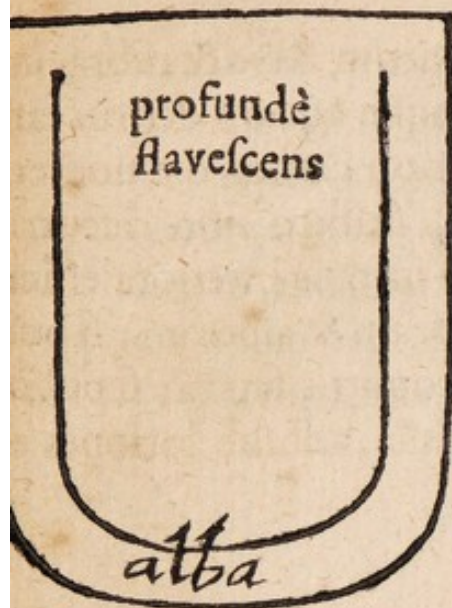
Linguae mutatio in ceruleum, subrubeum, nigrum colorem indicat defectuosi humidi radicalis viae morbum; aeger loqui non potest, lingua est quasi involuta, aures surdastrae, nil rerum novit; quatuor partes corporis manus pedesque frigore obrigescunt, originalis seu primigenius calor destructus est, ideo curari non potest hic morbus, tribus infra umbilicum digitis adhibetur à Sinensibus Ustio.

Lingua in radice nigra in extremitate rubra indicat aquam ad summum quo potest pervenisse locum; morbus dominatur in magno calore, aqua vincit ignem si post 8. vel 9. dies non est mutatio, signum est mali non terminandi, ventris meatus occlusi; sitit aeger; cor tædio angitur, modicum urinae emittit.

Lingua cum ad latus sinistrum habet colorem album, indicat spiritus habere defectum virium, ex ore sputum semper exit, humidi sudor per se prodit, oritur non raro ex nimia defatigatione & labore indiscreto.

Lingua lucido-flava indicat stomachum durum & solidum, ventris meatum occlusum, magnum intestinum siccum, urinam egerit rubram asperamque, morbus exterius non potest clarè cognosci.

Lingua omnino alba absque visco indicat morbum immedicabilem, lingua non potest extendi ultra labia, os & lingua acuminata sunt & subtilia gallinæ instar, item lingua dura est & curta sese recolligens, ex decem vix unus evadit.

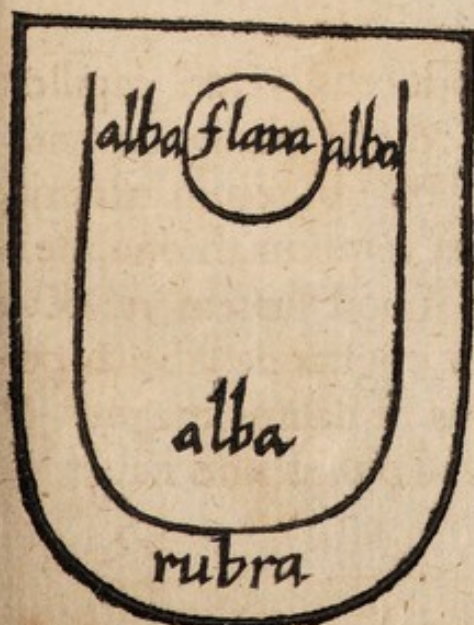
Lingua *Sem mao* producens veluti capillos seu spinas, indicat venenum coloris maligni admodum esse profundum, æger nil sibi rerum attrahit, dentes inter se coarctatos tenet, loquitur absone, meatus inferiores occlusi sunt, si post septem vel octo dies calor non expellitur nec cogitat de cibo ac potu, adhibe lotiones; si pulsus sit natans magnus & habet vires, spes est vitæ, si pulsus non habet vires moritur.

Lingua partim alba, partim flava & rubra, indicat ignem magnum, adeoque aquam destructam seu dissipatam, morbus est intra carnes, die nocteque aeger patitur æstum caloris, si illicò non occurrat malo & ejicis calorem, hic intrans interiora efficit magnam sitim & urinam rubram & asperam; si pulsus sit natans, exundans, promittit fausta; si pulsus sit profundus, subtilis, infausta, adhibe lotiones ex melle.

Lingua cum macula obscuro-rubea & punctis hinc inde dispersis indicat venenum transisse ad intestina, hepar recepit morbum, hepatis ignis per se magnus sursum vagatur, rubet vultus, cor molestia afficitur, sitit, lingua aspera, auris surdastra; loquitur flebiliter, pori sunt interclusi, respiratio difficilis, pectus oppletum,

Lingua in medio flava, circum alba, indicat morbum frigoris in medio, dominatur vomitui, aeger tussit, caput gravatur, renes dolent; phlegma alligatum est.

Lingua subcærulea indicat viam renum & vesicæ recepisse morbum ortum ex nimia defatigatione, post lautas epulas habet cordis molestiam vix cogitat de cibo & potu, frigidus sudor per se manat, est morbus mensium æstivorum.

Nota I. Tractatulus hic ad verbum è Sinico est translatus, adeoque ratio tersi & politi sermonis non habenda, neque placuit apponere, quàm Medicus Sinensis habet ad singula linguæ vitia seu signa appositam medicinam & remedium, quia constant herbis aliisque rebus in Europa non cognitis, Ceterum longo usu & experientia potius; quam his regulis regere se debet Medicus Europæus.

II. Per stomachum in hoc tractatu intelligi debet non superior pars sive os ventriculi, quod propriè vox illa significat, sed ipse ventriculus in quo fit concoctio.

III. Per vesicam intelligi debet non tam vesica, quàm urinâ reconditum quàm renes, fortassis etiam quicquid cum renibus proximè conjunctum est cujusmodi sunt meatus spermatici &c. imo quodvis humoris vel aquei vel seminalis receptaculum, quamvis verbum Sinicum *Xin* per vesicam hîc expositum sit.

